

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Dsic. XXVI. Romana appaltus. Accipiens appaltum pro se & personis ab eo nominandis, an possit ex intervallo in præjudicium ejus creditorum facere nominationem; Et quando hæc dicatur fieri in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

tradita in marito, à qua in his terminis benefici-
bus arguitur inter dotalia scilicet & extradotalia,
supportatio onerum Ecclesie non dicitur impor-
tare diversas bonorum species, illarumque mixtu-
ram, sed omnia bona juxta primam partem distin-
ctionis destinata dicuntur ad eommodum & u-
tum fructum beneficiati, cui tamen incumbant onera
matrimonii spiritualis, adinstar bonorum dota-
lium, quorum fructus & emolumenta sunt viri, sup-
portare tamen debentis onera matrimonii carnalis
in sustentatione uxoris & filiorum &c. Quod etiam
procedit in redditibus & emolumentis assignatis
Principi tanquam Reipublice marito; Et magis stri-
cte in usufructuario sive possessore majoratus & fi-
deicommissi obtinente ad propria utilitatem omnes
fructus & emolumenta, sed cum obligatione sup-
portandi onera quotidiana ex fructibus impleri de-
bita vel consueti, itaut non data formali separatione
bonorum utriusque speciem constituentium, ad-
instar dotalium, & extradotalium, semper dicamur
esse in prima specie.

Quod in facto comprobari dicebam ex eo, quod
contrahentes solutionem pensionis non in loco, ubi
sita est Ecclesia, convenerant, sed in Urbe, ubi resi-
debat persona commendatarii, qua sola principaliter
considerata erat, itaut ea cessante, tanquam ex
cessante præsupposito, seu rebus in eodem statu non
permanentibus, deficere diceretur conductorum
voluntas; Quod suaderi observabam ex pacto fran-
chitarum, ut scilicet ad commodum conductorum
cedere deberent franchitæ, quibus in venditione
fructuum, vel in aliis occasionibus potiri debebat
ipse locator, tam ratione indulti obtineri soliti per
Pontificum regnantium nepotes, quam ex privile-
gio Cameralium, qualis ante Cardinalatum fuerat
locator, quod pactum tanquam pars contractus in
successore non remanebat verificabile.

Et licet haberem difficultatem in assumpto alio-
rum hujus partis defensorum, quod scilicet ob ces-
satam hujusmodi franchitiam, tanquam à cessante
causa finali dici deberet resolutus contractus, eum
talis circumstantia potius dici deberet causa impul-
siva, seu implementum, cujus ratione major pensio
constituta sit, itaut eo non sequente, juxta opinio-
nem, quam sequitur Curia, non intrat resolutio, sed
solum actio ad interesse ex deductis in *Affsen.*
& in *aliis*. Nihilominus eandem circumstantiam
satis considerabilem dicebam pro voluntate partium
regulanda, atque ad desumendum, quod potius
nomine & intuitu Rectoris, quam Ecclesie con-
tractus initus esset.

Quoverò ad alterum fundamentum, quod apud
judicem majorem ac totam faciebat difficultatem,
indulti scilicet Apostolici, cujus vigore commen-
datarius hujusmodi locationem fecerat; Dicebam
tunc illud facere hanc operationem, ut scilicet lo-
catio fiat realis, & successorum obligatoria, quan-
do est speciale super isto contractu faciendum, vel
super ejus jam facti confirmatione tanquam ejus-
dem solemnitas, & in his terminis procedunt *An-
charan. conf. 116. num. 7. Caldevin. conf. 7. in fine de
locato Barbof. in d. l. filiofamilias §. finalis. numer. 20.*
ubi in specie confutatur opinio *Castren. conf. 2. lib. 1.*
ex parte commendatarii allegati, & cum hoc præ-
supposito loquuntur *Barbof. d. alleg. 94. Ciardin. d.
sontrov. 93. Pirr. Corrad. in praxi dispensationum
cap. 4. lib. 9. num. 11. & 21. & cap. 8. num. 25 & ceteri*
enumerantes auctoritatem Superioris inter re-
quisita necessaria ad realitatem, cum præsupposito
tamen alterius requisiti, quod agatur de locatione

facta nomine Ecclesie & ad ejus utilitatem juxta
secundum caput distinctæ distinctionis, ut explicite
constat ex *Covar. & Barbof. seniore* melius mate-
riam tractantibus, cum quorum sensu, licet con-
fuse transeunt moderniores, itaut Superioris aucto-
ritas considerata videatur tanquam revalidativa a-
ctus alias invalidi, quia nempe esset ultra tempus
à jure permissum, quod in presenti nullatenus in-
trare dicebam; dum beneplacitum Apostolicum
non erat speciale super hujusmodi contractu, sed
erat indultum generale concessum Commendatario,
tanquam ejus habitativum ad faciendum sine
incurfu poenarum & nullitate locationis ultra tri-
ennium de omnibus bonis pertinentibus ad Eccle-
sias sibi commendatas, vel alias ab eo possessas. Et sic
erat nuda habitatio personæ, seu remotio obsta-
culi resultantis ab *exordyag. Ambitiose*, reducendo
rem ad terminos juris communis, quibus attentis
locatio bonorum Ecclesie infra decennium pro-
hibita non erat; Quia tamen judex ex hoc funda-
mento insinuat aliquam habere difficultatem,
atque colligans, quamvis integerrimus & justitiae
amicus, erat magnæ auctoritatis; hinc proinde li-
benter consului acceptationem honestæ concor-
diæ oblatæ, qua mediante controversia finem
habuit.

ROMANA

APPALTUS

PRO

CREDITORIBUS QUORUMDAM DE
BARBARINIS JANUEN.

CVM

N. MONTIONO.

*Discursus pro veritate, qui concordiam
produxit.*

Accipiens appaltum pro se & personis ab
eo nominandis, an possit ex intervallo in
præjudicium ejus creditorum facere nomi-
nationem; Et quando hæc dicatur fie-
ri in executionem voluntatis ab initio
habitæ, vel potius continere novam vo-
luntariam cessionem.

SUMMARIUM.

- 1 **F** Acti series.
- 2 **F** Acta emptione, vel conductione pro perso-
na nominanda, & facta nominatione, an hæc
retrotrahatur ad initium actus in præjudici-
um creditorum nominantis.
- 3 **V**bi tenenda sit affirmativa, declaratur.
- 4 **D**e conjecturis ostendentibus, nominationem esse
voluntariam & in fraudem.
- 5 **Q**uando in nominatione requiratur consensus lo-
catoris.
- 6 **N**ominans facta nominatione, remanet à con-
tractu liberatus.
- 7 **N**ominatus dicitur conductor ab initio.

D 4

8. Ne-

- 2 Nominatio debet esse pura non pactionata.
 3 Appaltus Camerales suscipi solent pro se, & personis nominandis, & de ratione.

DISC. XXVI.

INTITIO mensis Novembris anni 1660. fratres de Barbarinis Ianuenses in Vrbe negotiatores pro seipsis, ac personis, quas eis cum participatione Theaurarij & Conservatorum Urbis nominare placebit, conduxerunt ad novennium incipiendum à prima Ianuarij sequentis à Populo Romano gabellam vini nuncupatam *studii* pro annua pensione scutorum 45. m. atque adveniente tempore nulla facta nominatione prædicti appaltus administrationem susceperunt, illam continuantes usque ad diem 11. Februarij, in qua declararunt appaltum prædictum suscepisse pro medietate ad eorum commodum, pro alia vero medietate pro persona Montioni in Vrbe mercatoris, qui die præcedenti fecerant declarationem eam facere ad instantiam dictorum conductorum, à quibus indemnitatis obligationem pro toto obtinere curaverat; Quia verè de hoc tempore præfati conductores si non formaliter decocti, attamen gravi aris alieni mole gravati detecti erant, & à consueta fide defecti, ut paucis post diebus unius eorum eventus omnimodam deficientiam præbuit; Hinc putantes eorundem creditores dicti appaltus verisimiliter lucrosi participationem Montioni in eorum præjudicium concedi non potuisse, itaut totum emolumentum ad eorum commodum cedere deberet, me consuluerunt pro veritate, cum cuius sensu respondi.

Quod quicquid sit in mero puncto juris de quaestione, An facta emptione vel conductione pro persona nominanda, talis emptor vel conductor dicatur interim perfectè dominus, itaut nominatio tractu temporis sequuta retrahatur ad suum initium in præjudicium creditorum emptoris vel conductoris prædicti; Et in qua pro creditoribus contra retractionem tanquam ex causa voluntaria non faciendam tenent, *Alex. conf. 232. lib. 6. & bene Maria alios adducens voto 127. Magis tamen communis & recepta videtur contraria, quam ex glos. in l. sego ff. de negotiis gestis & motivatis per Ancharan. conf. 127. num. primo, tenent conf. 543. Surd. decis. 182. in fine Norvegrol. alleg. 11. num. 89. cum sequen. quæ in Curia reputari solet in materia magistralis ex deductis per Conc de cens. quest. 67. nu. 14. cum sequen. & plene Salgad. qui hinc inde disputat quaestionem in labyrinth. p. 2. cap. 13. per tot. ubi ceteri cumulantur.*

Ista etiam opinione retenta, adhuc tamen ea recipienda est regulariter, & ubi in contrarium non urgent conjectura vel alia facti circumstantia ostendentes e mentem vel conducentem non habuisse animum gerendi negotium alienum, sed pro seipso ac proprio nomine; Tum enim nominatio non dicitur nuda recognitio bonæ fidei & declaratio veritatis ab initio præexistens, in cuius terminis, & cum quo præsupposito procedunt dictæ auctoritates pro secunda opinione deductæ, sed dicitur continere actum omninò voluntarium & novum importantem alienationem ex nunc absque retractione attendendam, ut per Ancharan. dicto conf. 127. nu. 1. vers. sed plura concurrunt Mantie de tacit. lib. 4. tit. 22. num. 10. Greg. eadem decis. 227. Conc. dicta quest. 67. num. 14. vers. verum

Salgad. dicto cap. 13. nu. 36. Et in specie nominationis factæ in parte ad appaltum susceptum cum Camera Apostolica sub hac eadem formula *Rota Genuen. decis. 14. numer. 49. cum seqq.*

Et in his terminis versari suadebant plures conjectura ac facti circumstantia, quæ non singulariter considerata, sed insimul unitæ cum regula, ut *singula quæ non profunt &c.* huiusmodi veritatem nimis claram reddere videbantur, Primò nempe quia nominatio prædicta facta non erat cum consensu Theaurarij & Conservatorum iuxta formam conventionis, ut in specie ponderatur in dicta *Rota Ianuen. dec. 14. num. 49.* Et licet dici posset huiusmodi consensum verè requisitum esse, quoties procederetur per viam verè & formalis nominationis, per quam sublata penitus de medio persona nominantis, eiusque obligatione extincta, contractus dicitur directè & immediate ab initio substantiatus in persona nominata per solum organum nominantis tanquam nudum medium seu instrumentum, quo casu interest locatoris nominationem fieri de ejus consensu, ne contingat locidonei conductoris alterum minus idoneum, ac ab eo non volitum habere, itaut in effectu huiusmodi consensus, percutiat jus & interesse locatoris, non autem quid conductor agat in præjudicium ejus creditorum; ut explicando dictam *devisionem Genua* probare videtur *Rota decis. 208. num. 6. & seqq. par. 4. recent;* Nihilominus talem defectum considerabilem dicebam, non tanquam irritativum nominationis, ut considerari potest in jam dicto alia casu, sed tanquam conjecturam & inditium non sinceritatis actus, quia ex forma conventionis non servata, male potius, quam bonæ fidei præsumptio resultat.

Secundò corollariè, quia de natura nominationis est, ut ille, qui nominat, omninò se eximat ab obligatione erga locatorem, quæ tota transfundatur in nominatum, perinde ac si iste ab initio directè & immediate contraxisset, ut ex *Ancharano dicto conf. 127. & alijs habetur dicta decis. Ianuen. 14. num. 53. & per Rot. dicta decis. 208. num. 5. par. 4. recent. Salgad. d. cap. 13. num. 28. & 29.* Et nihilominus in propofita facti specie nominantes adhuc remanebant in appaltu pro medietate, & pro altera neq; exemptionem obtinebant ab obligatione in toto, quinimo in capitulis inter nominantes & nominatum initis, expresse continebatur dictam obligationem durare debere, neque in aliquo novatam censerì, unde impossibile dicebam hanc esse veram, & formalem nominationem productivam effectus, de quo erat quaestio.

Tertiò, quia stante dicta legis fictione, ut contractus censeatur ab initio directè & immediate initus per nominatum, iste dicitur conductor, atque ejus nomine actus ad conductorem spectantes explicari debent, ut per *Salgad. dicto cap. 13. num. 31. & tamen in eisdem capitulis conventum fuit, bannimenta, apocas, aliosque actus per appaltatorem geri solitos currere debere sub solo nomine nominantium, competente solum nominatione negotij administratione & complemento, quod clare ostendit processum esse per viam novæ & voluntariæ admissionis ad societatem seu participationem, cum id repugnet formalis nominationi, ut ponderatur dicta decis. Ianuen. 14. n. 57. & seqq.*

Quarto quia nominatio debet esse pura & simplex, non autem pactionata inter nominantem & nominatum, quia si nominans consideratur nudum

dum medium seu organum, ejus persona non habetur in consideratione, ut ponderant *Ancharan. dicto cons. 127. nu. 1. Dec. consil. 543. num. 5. cum seqq. Rot. Iannu. dicta decis. 14. num. 52.* Vnde cum in capitulis inter istos initis multa adessent pacta reciproca, præsertim quod appaltus non posset dividi, quod unus pro alio teneatur, quod nomen appaltus vadat sub nomine unius, & non alterius, & e contra, quod administratio sit penes unum & non alterum, quod unus teneatur facere scedulam bancariam de toto, & alij debeant habere certam provisionem &c, hæc ad oculum ostendebant versari in veris terminis admissionis ad participationem non autem nominationis.

Quinto quia cum appaltus susceptus esset usque à die 6. Novembris, ita ut præcesserint 55. dies antequam initiaret, & nominatus esset præsens in Vrbe, illeque diligentissimus mercator, utique si partium intentio talis ab initio fuisset, cum ageretur de appaltu secumferente multa emolumenta & prærogativas, utique nominatus curasset nominationem statim sequi, ac pro appaltatore se gestisset, curando confici ab initio libros communes pro negotio, & tamen his neglectis usque ad diem 11. Februarij, & sic per alios dies 42. ex hoc tempore conventum est de novo libro, seu ut dicitur intavolatura facienda, ideoque manifeste liquere dicebam hanc esse novam & voluntariam conventionem absque dubio non producentem effectum controversum, ut clare admittitur *in ead. dec. 227. Gregorii*, in qua residebat majus personæ nominatæ fundamentum.

Sexto quia in scedula bancaria facta per Montionum nominatum sub die præcedenti 10. Februarij, ipse supponit nominantes appaltatores, in quorum gratiam profiteretur facere scedulam ad annum tantum, & reservata sibi libertate continuandi, necne in sequentibus, ac reportata revelatione indemitatis, perinde ac si esset à negotio penitus extraneus, quod utique arguebat usque ad illud tempus appaltum non esse immediatè suum, ut contingeret, si ab initio pro eo susceptus esset.

Et his pro collusione & mala fide fati corroboranda addebatur immutatio status nominantium, qui sub hoc colorato & specioso titulo nominationis fraudare voluerunt creditores, quorum mole gravati ad paucos dies detecti fuerunt.

E conversò autem pro nominationis veritate & sinceritate nullum urgebat extrinsecum adminiculum vel conjectura, sed totum fundamentum consistebatur in eo, quod appaltus susceptus esset pro se & personis nominandis, quod nullius ponderis dicebam, cum hæc sit formula consueta appaltuum ad tollendam eam dubietatem aliàs de jure cadentem, an appaltatores vectigalium socios absque licentia & consensu locatoris assumere valeant, ut de eadem formula habetur *dicta decis. Iannu. 14. nu. 24. & dicta decis. 208. nu. 2. par. 4. recent.* atque in facto ostendebatur ita practicari ferè in omnibus appaltibus præsertim in pluribus præcedentibus istiusmet vectigalis. Et ex his clarum videbatur jus creditorum; Sed ex prudentialibus magis quam legalibus motivis, me etiam consulente, controversia cum honesta concordia finem habuit.

ROMANA
PARTICIPATIONIS
PRO
SACCHETTIS ET VALENTIBVS
CUM
CAMERA APOSTOLICA.

Casus disputatus in Congregan. Camerali, sed non decisus sanse concordia.

Appaltator vectigalium & jurium fisci, An possit sibi assumere socios & participes, & quatenus assumat; An assumpti dicantur conductores & socij appaltus, vel potius participes tantum utilium, & damnorum; Et quam actionem adversus hujusmodi admissos locator habeat.

SVMMARIVM.

- 1 *Casus controversia.*
- 2 *Conductores appaltuum vel jurium fiscalium an teneantur in solidum & num. 7.*
- 3 *Fortius tenentur, si alii non sunt idonei.*
- 4 *Admissio ad appaltum, an importet illius societatem vel solam participationem utilium.*
- 5 *Quando dicatur sola participatio, & de effectibus.*
- 6 *Locatori adversus subconductorem non datur actio, nisi ad limites conventionis cum conductore.*
- 7 *Declaratur conclusio, de qua num. 2. de conductoribus appaltus in solidum contrahentibus.*

DISC XXVII.

Susceptis per Hadrianum Honoratum de anno 1642. ad novennium appaltibus Theaurariarum Marchiæ & Urbini cum earumdem provinciarum salarijs & augmentis, pro se, & personis vel socijs per ipsum quandocumque nominandis vel admittendis, admisit ad participationem utilium & damnorum pro quibusdam ratis Sacchettum & Valentem sub diversis pactis & capitulis inter eos initis, illis præsertim, quod administratio ac totale gubernium appaltuum privativè spectare deberent ad Honoratum, sub cujus solo nomine currere deberent, perinde ac si dicta admissio facta non esset, unde cum post aliquos annos dicti Honorati mors sequuta esset, Camerales putantes exinde difficiliorum sibi reddi consueta pensionis solutionem, pulsare coeperunt dictos Sacchettum & Valentem, quos tanquam conductionis seu appaltus socios in solidum prætendebant cogi posse ad solutionem, unde in forma potius extrajudicialis quam contentiosa fuit assumpta disputatio super hujusmodi actionis competentia, quam Camerales prætendebant ex peculiari natura conductionis, seu appaltus vectigalium, ut contra omnes conductores actio in solidum fisco locatori competat ad pensionem *theor. Angel. in l. 1. ff. de*